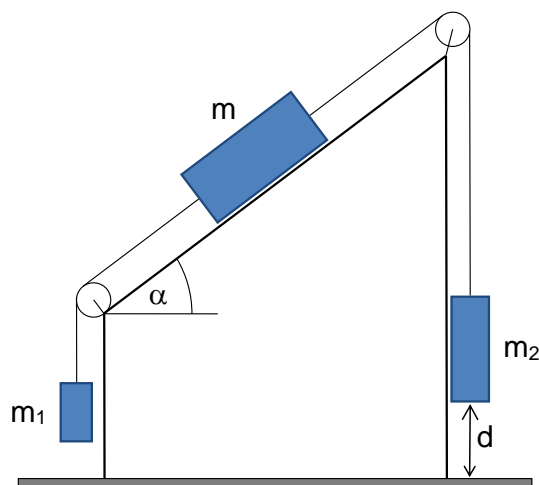

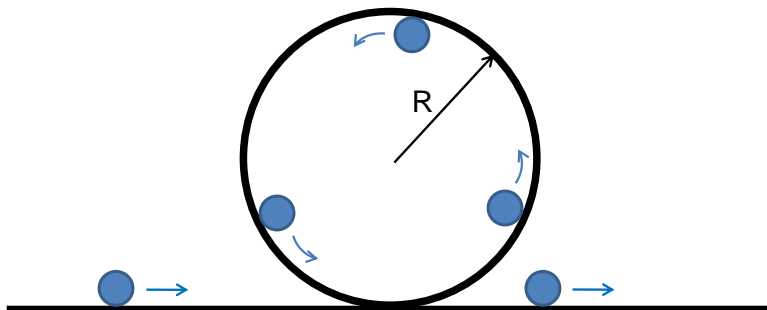
Cvičení 7

1. Hranol o hmotnosti m klouže po nakloněné rovině a je spojen nehmotnými lany se dvěma závažími m_1 a m_2 , které visí na dvou kladkách podle obrázku. Kinematický koeficient smykového tření je f . Závaží m_2 je těžší a je zavěšeno ve výšce d nad zemí. Vypočtete zrychlení závaží m_2 a čas, za který dopadne na zem.

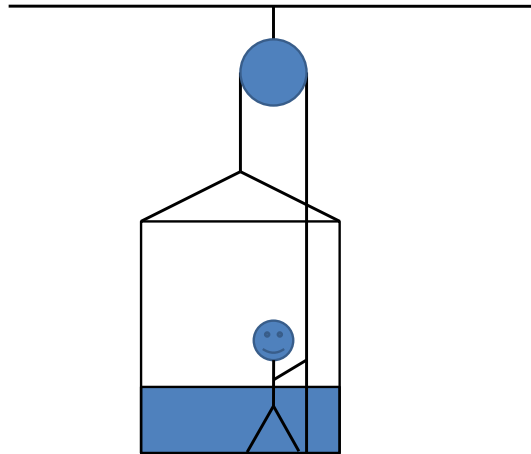
[řešení: zrychlení: $\frac{m_2 - m_1 - m \sin \alpha - m f \cos \alpha}{m_1 + m + m_2} g$, čas: $\sqrt{\frac{2d}{g} \frac{m_1 + m + m_2}{m_2 - m_1 - m \sin \alpha - m f \cos \alpha}}$]

2. Kulička projíždí kruhovou smyčkou o průměru 2 m. V horním bodě smyčky působí kulička na smyčku silou o stejné velikosti a opačného směru než je tíhová síla působící na kuličku. Určete rychlost kuličky na rovině.

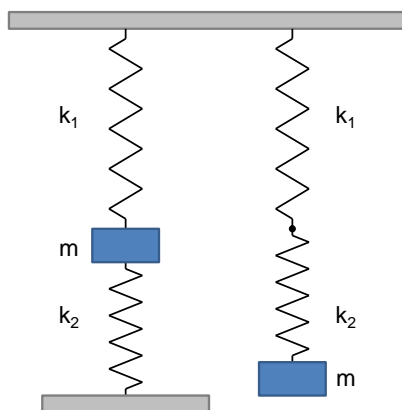
[řešení: $v = \sqrt{6gR} = 10.8 \text{ m s}^{-1}$.]

3. Natěrač o hmotnosti 72 kg pracuje zavěšen v kabině o hmotnosti 12 kg, viz obrázek. Potřebuje se zvednout do větší výšky a tak začne táhnout za provaz takovou silou, že zatěžuje kabinu jen hmotností 40 kg. (a) s jakým zrychlením se pohybuje natěrač s kabinou? (b) jaké je celkové zatížení kladky?

[řešení: (a) $a = g/3$, (b) 112 kg]

4. Jaká bude perioda kmitů závaží o hmotnosti m zavěšeného na pružinách podle obrázku?

[řešení: uspořádání vlevo: $T = 2\pi\sqrt{\frac{m}{k_1+k_2}}$, uspořádání vpravo: $T = 2\pi\sqrt{\frac{(k_1+k_2)m}{k_1k_2}}$]

5. Na svislé pružině o zanedbatelné hmotnosti je zavěšena destička o hmotnosti $m = 20$ g a na ní leží závažíčko o hmotnosti $m_1 = 5$ g. Rozkmitáme pružinu a zjistíme, že perioda kmitů je $\pi/3$ sekund. Potom závažíčko m_1 nahradíme jiným o hmotnosti $m_2 = 25$ g. O kolik se posune destička vůči předchozí poloze?

[řešení: $x = \frac{T_1^2}{4\pi^2} \frac{m_2 - m_1}{m + m_1} g = 21.8$ cm]

6. Neutron s kinetickou energií E narazí čelně na nehybné jádro ^{12}C a odrazí se od něho po dokonale pružné srážce ve směru opačném k původnímu směru svého pohybu. Jak se změní kinetická energie neutronu po srážce?

[řešení: poměr energie po srážce a před srážkou $121/169=0.72$.]

7. Vypočítejte intenzitu a potenciál gravitačního pole hmotného bodu.

[řešení: intenzita: $\mathbf{K} = -\kappa \frac{m}{|\mathbf{r} - \mathbf{r}'|^3} (\mathbf{r} - \mathbf{r}')$, potenciál: $\varphi = -\kappa \frac{m}{|\mathbf{r} - \mathbf{r}'|}$.]

8. Vypočítejte intenzitu pole danou potenciálem $\varphi(r) = \frac{1}{2}kr^2$.

[řešení: $\mathbf{K}(\mathbf{r}) = -k\mathbf{r}$]

Základní vztahy a údaje

třecí síla: $\mathbf{F}_t = f \mathbf{F}_n$

dostředivé zrychlení: $a_d = \frac{v^2}{R}$

síla působící na nataženou pružinu: $F = -k\Delta l$

úhlová frekvence harmonického oscilátoru: $\omega = \sqrt{k/m}$

Newtonův gravitační zákon

$$\mathbf{F} = -\kappa \frac{m_1 m_2}{|\mathbf{r}_2 - \mathbf{r}_1|^3} (\mathbf{r}_2 - \mathbf{r}_1)$$

vztah intenzity a potenciálu gravitačního pole

$$\mathbf{K} = -\nabla\varphi = -\left(\frac{\partial\varphi}{\partial x}, \frac{\partial\varphi}{\partial y}, \frac{\partial\varphi}{\partial z}\right).$$